

24.04. 6 клас укр.мова Добровольська В.Е.

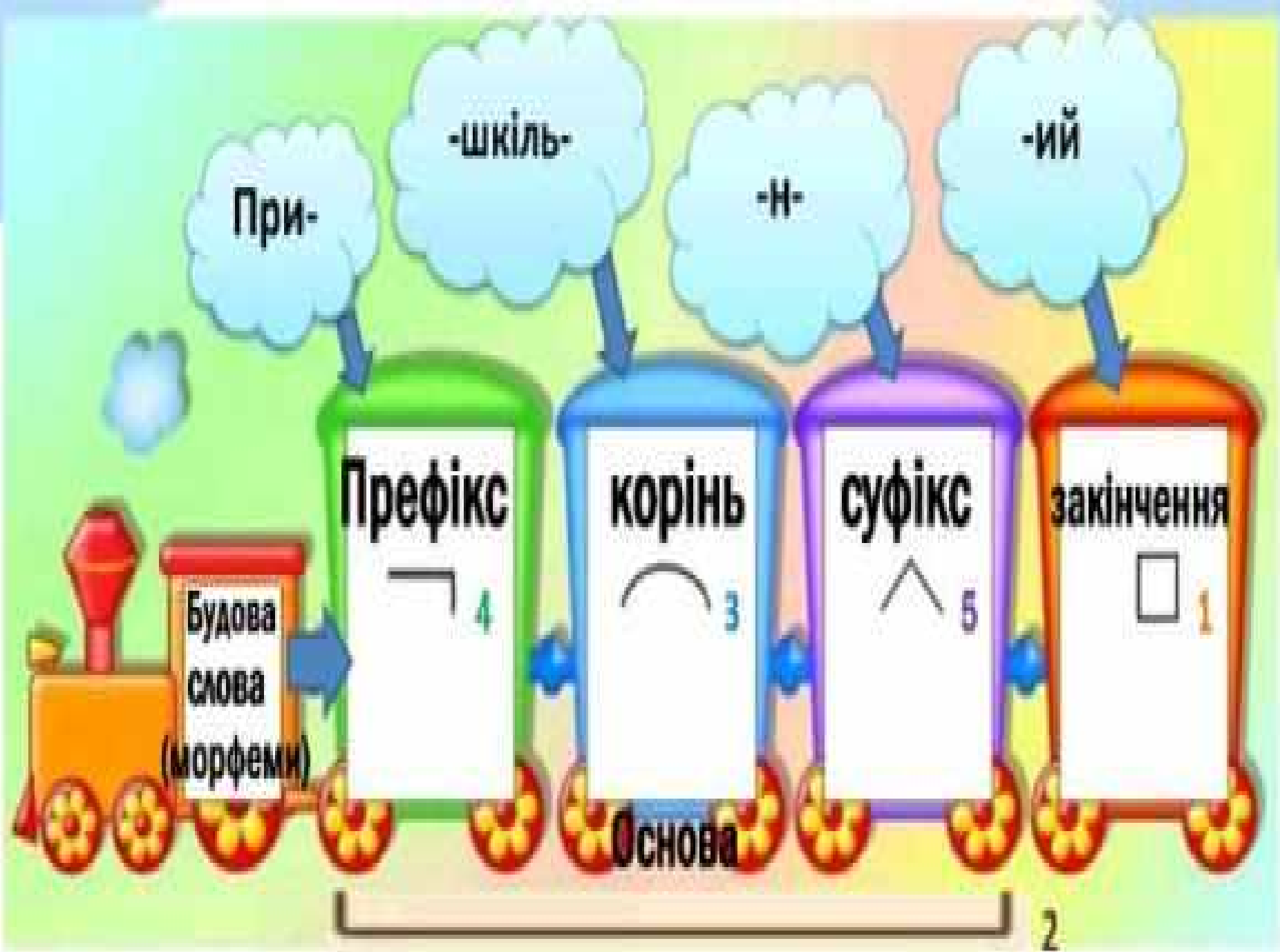
БУДОВА СЛОВА

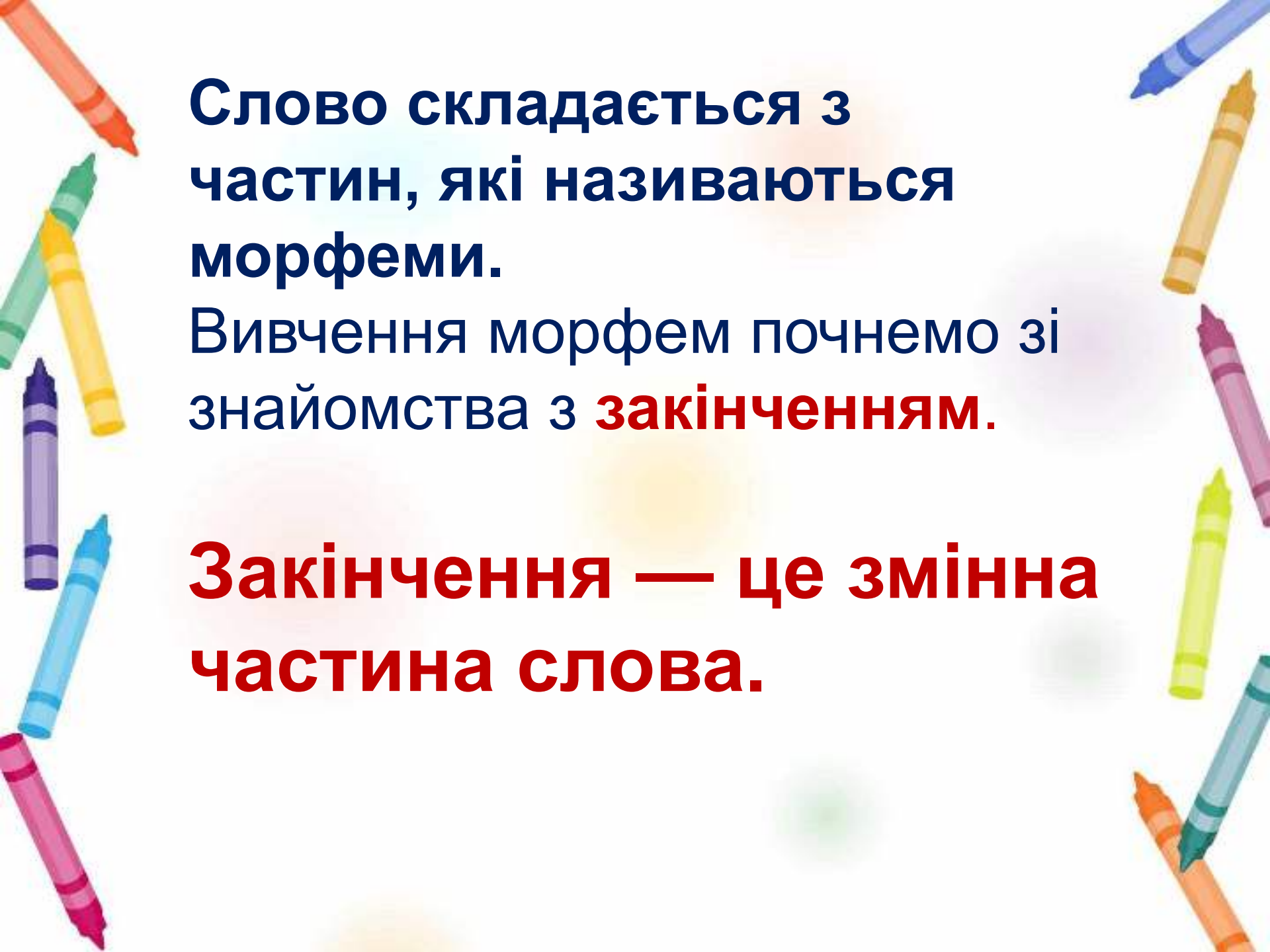
ЗНАЧУЩІ ЧАСТИНИ

СЛОВА

ЗАКІНЧЕННЯ

Мета: формувати уміння змінювати слова за запитаннями, виділяти змінну частину у слові, поданому в кількох формах; пояснити роль закінчення для зв'язку слів у реченні; розвивати мовлення, вміння аналізувати, зіставляти; виховувати любов до книги, коригувати специфічні порушення окремих учнів, недоліки їх пізнавальної діяльності.

**Слово складається з
частин, які називаються
морфемами.**

**Вивчення морфем почнемо зі
знайомства з **закінченням**.**

**Закінчення — це змінна
частина слова.**

A decorative border of various colored markers (orange, green, yellow, blue, purple, pink, light blue) is arranged around the edges of the slide.

Поспостерігай за тим, як змінюється слово «ручка»:

ручка**А**

ручки**И**

ручку**У**

ручку**ОЮ**

ручку**АМИ**

Позначимо, яка частина змінюється в кожному слові.

Ця частина і називається закінченням.

Закінчення виділяється так: ☐

Позначимо **закінчення** в словах.

ручка ☐

ручки ☐

ручку ☐

ручкою ☐

ручками ☐

Щоб знайти закінчення, треба ЗМІНИТИ СЛОВО

Є два способи змінити слово.

1. За зразком «один — багато»:

ручка (одна) — ручки (багато);

поле (одне) — поля (багато);

вікно(одне)— вікна (багато).

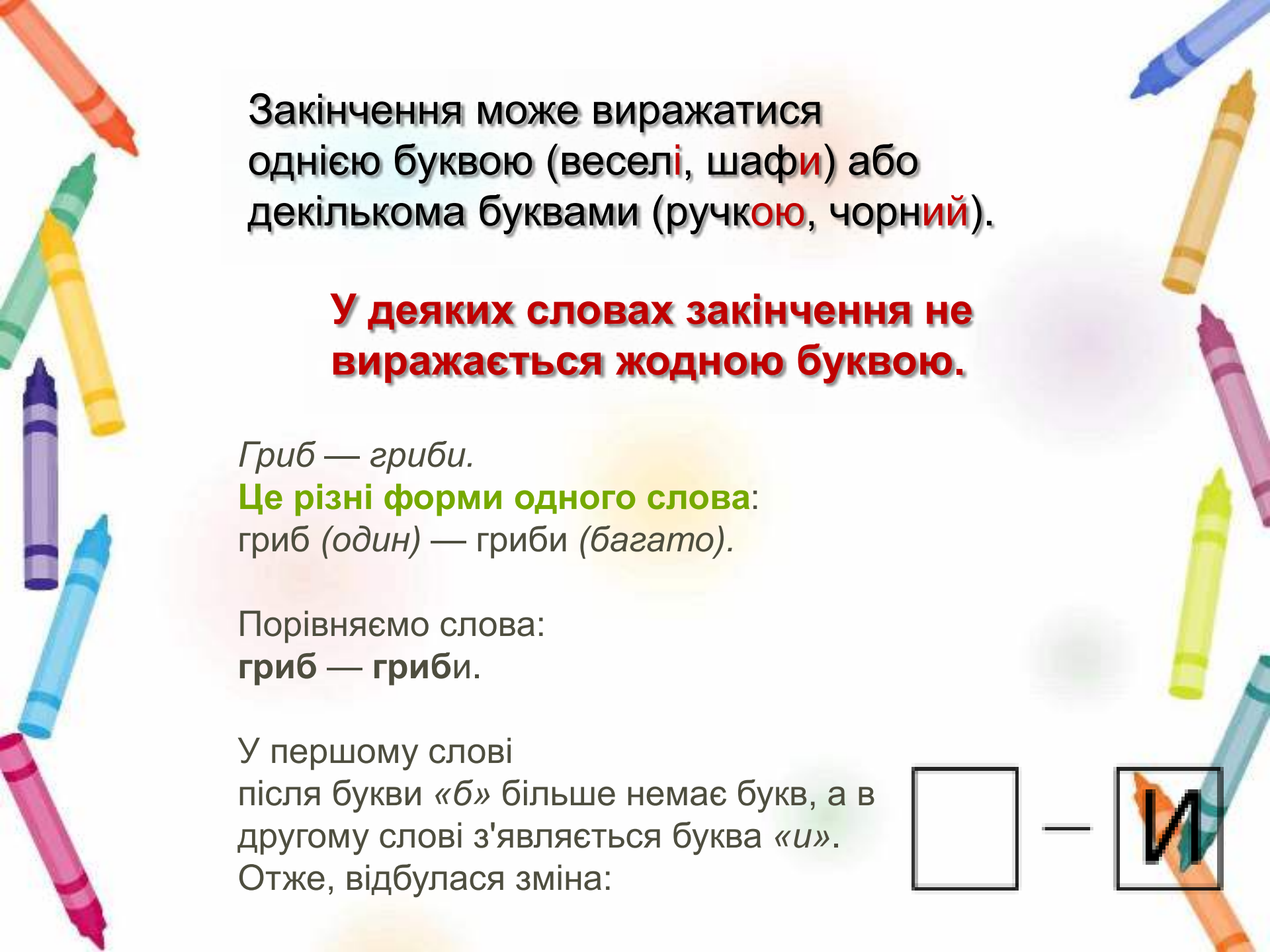
2. За допомогою питань:

(Що?) лопата, (чого?) лопати, (на чому?) на лопаті, (чим?) лопатою.

(Який?) синій, (яка?) синя, (яке?) синє, (які?) сині.

(Що роблю?) пишу, (що робимо?) пишемо, (що робиш?) пишеш

Ми отримуємо
**різні форми
одного й того ж
слова.**

Закінчення може виражатися
однією буквою (весел^і, шаф^и) або
декількома буквами (ручк^{ою}, чорн^{ий}).

**У деяких словах закінчення не
виражається жодною буквою.**

Гриб — гриби.

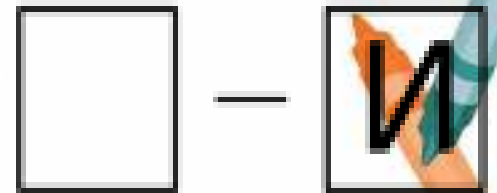
Це різні форми одного слова:

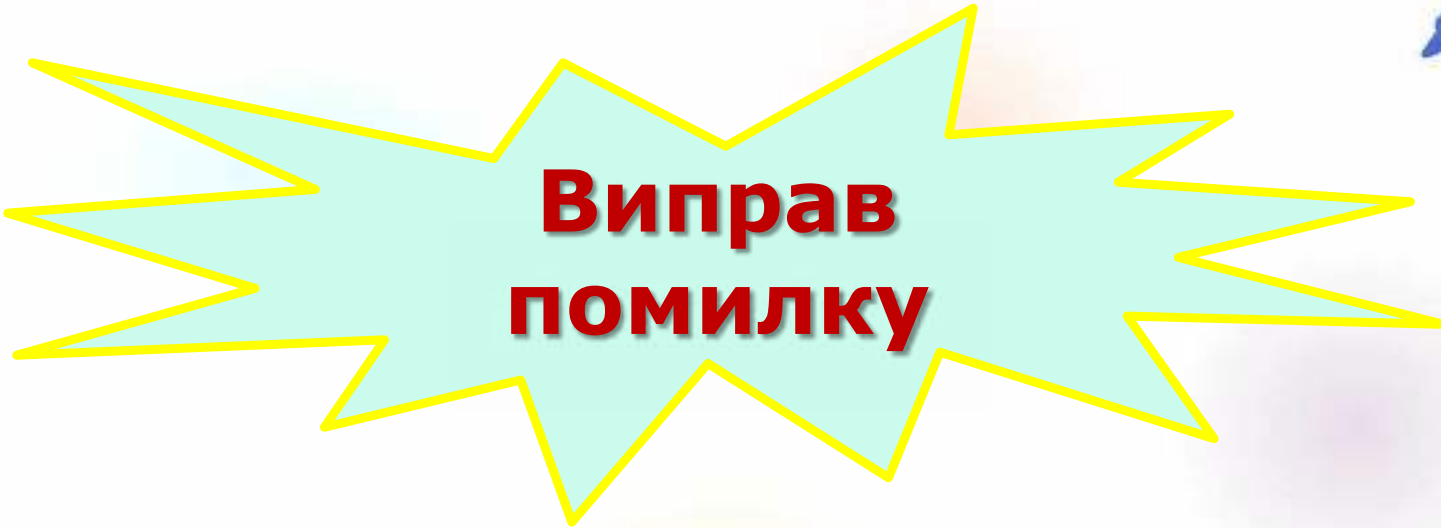
гриб (один) — гриби (багато).

Порівнюємо слова:

гриб — гриби.

У першому слові
після букви «б» більше немає букв, а в
другому слові з'являється буква «и».
Отже, відбулася зміна:

Виправ помилку

Прочитай речення. Відшукай та виправ помилку. Укажи закінчення у виправленому слові

Не одяжа красить людина, а добрі діла.

Вибери слова з нульовим закінченням

стіл

меч

вода

дівча

надія

маляр

ніч

лікар

Слова з нульовим
закінченням:

_____ / _____ /

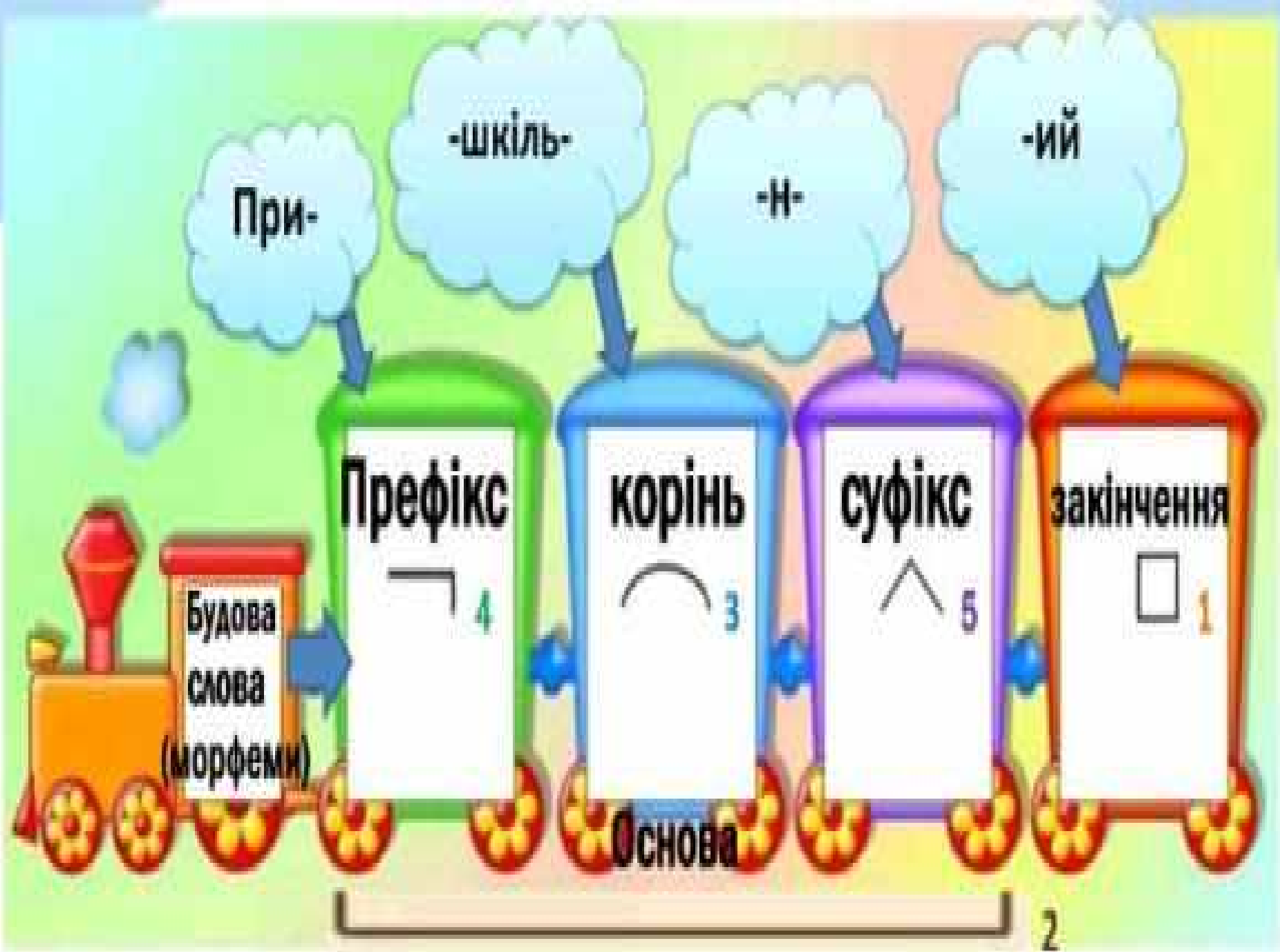
_____ / _____ /

_____ .

A decorative border of various colored crayons (orange, blue, green, yellow, purple, pink, light blue) is arranged around the edges of the slide.

Основа - це частина
слова без
закінчення

КНИЖК а

сад

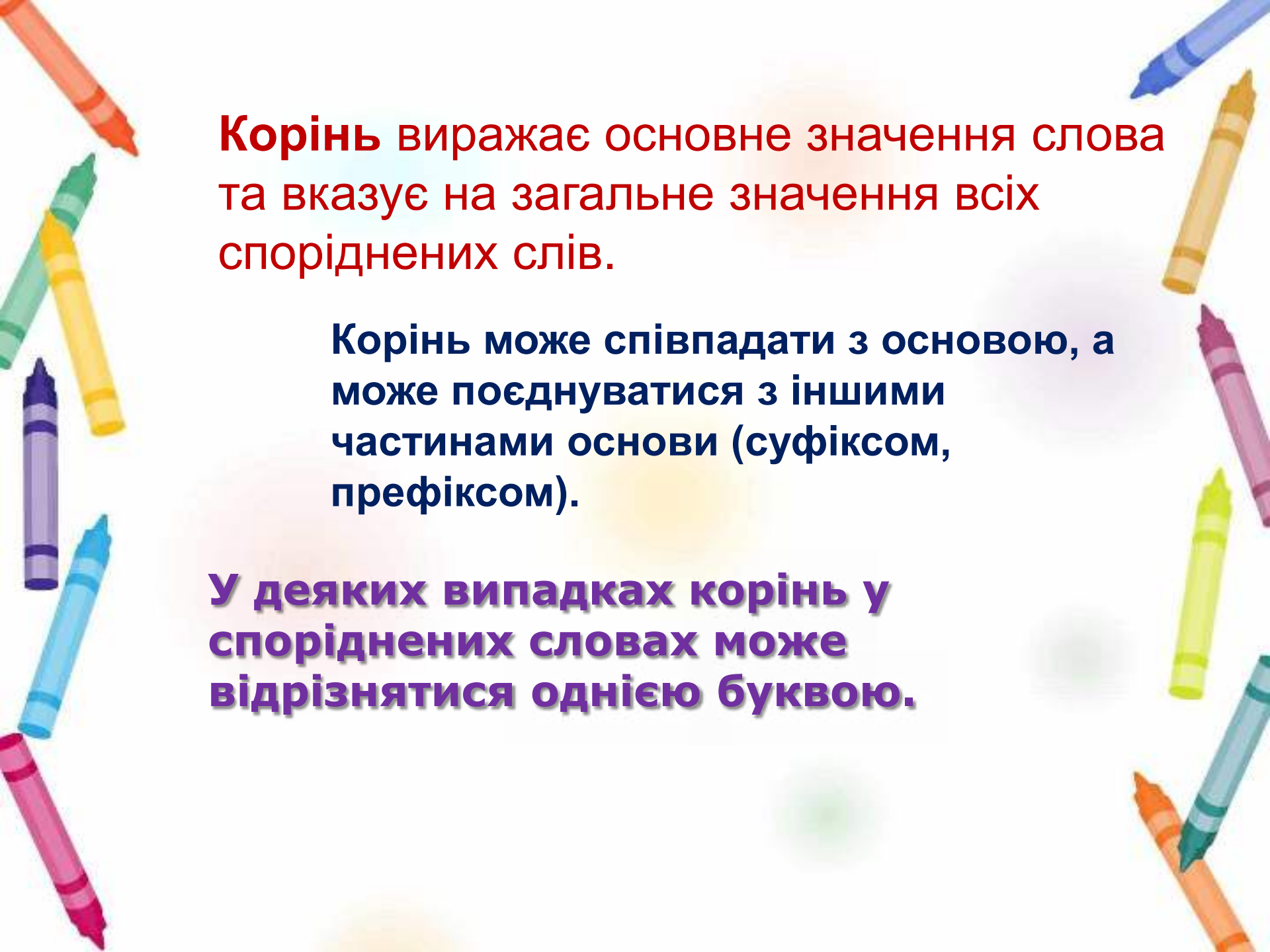

садок

садовий

садівник

- Спільна частина споріднених слів називається **коренем**.
- Слова зі спільним коренем називаються **спільнокореновими**.

A decorative border of various colored crayons (orange, green, yellow, blue, purple, pink, light blue, teal) is arranged around the edges of the slide.

Корінь виражає основне значення слова та вказує на загальне значення всіх споріднених слів.

Корінь може співпадати з основою, а може поєднуватися з іншими частинами основи (суфіксом, префіксом).

У деяких випадках корінь у споріднених словах може відрізнятися однією буквою.

стіл – столи

річ – річ

рука – ручка

книга – книзі

**Це називається чергуванням
звуків у коренях
спільнокоренових слів.**

Відшукай у кожному
рядку зайве слово

- 1.Весна, весняний, весело, веснянка.
- 2.Сирий, сирість, сирний, сируватий.
- 3.Дорога, доріжка, дорожній, дорого.

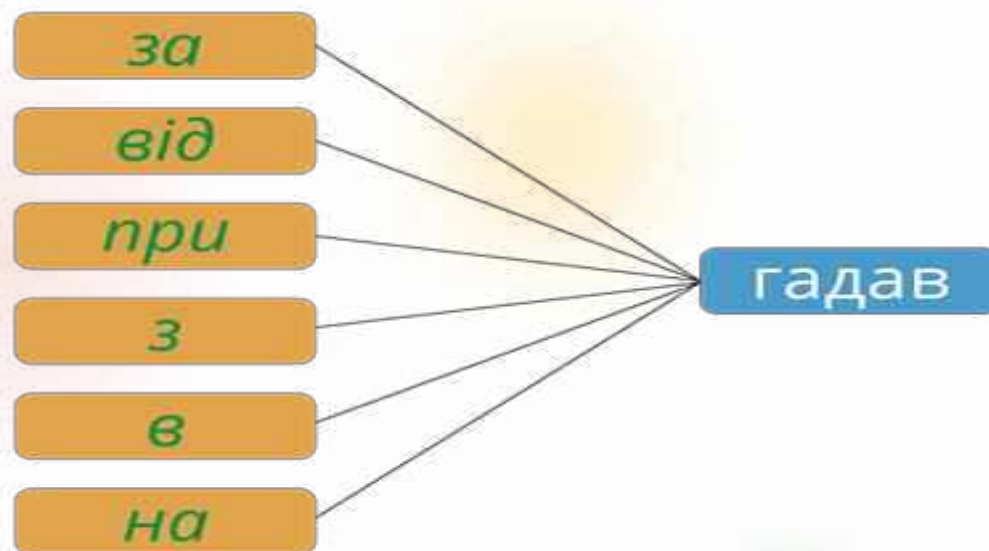
Префікс — це значуща частина слова, яка стоїть перед коренем.

прибіг, дочитав, загадка

Префікс має словотворчу функцію. Він служить для утворення спільнокореневих слів. При цьому змінюється лексичне значення або відтінок значення слова.

плакав — заплакав
школа — пришкільний

Від одного слова за
допомогою різних
префіксів можна утворити
багато споріднених слів.

Гра " Утвори слово "

*** Від слів " співати" , " шуміти" , "говорити",
"плакати"
утворити слова, які означають
початок дії.**

Наприклад: сміятися-за сміятися

*** За допомогою якої частини утворились ці слова?**

*** Запишіть їх, префікси позначте.
Зробіть висновок, чому префікс має
таку назву.
Для чого він служить.**

ПЕРЕВІР СЕБЕ

За*співав,за***шумів,***за***говорив,***за***плакав.**

Суфікс — це частина основи,
що стоїть після кореня.

Суфікс позначається так:

Гра " Назви частину слова"

Вітерець

Морська

*** Що таке суфікс ? Між якими частинами слова він може стояти?**

• Утворити від слів "гітара", "шахи", "баян" слова , що означають назву людей за їх заняттям.

*** Назвіть за допомогою якого суфікса вони утворились?**

Гра " Назви частину слова"
ПЕРЕВІР СЕБЕ

Гітарист, шахіст, баяніст

Гра "Пізнай слово"

Корінь такий самий, як у слові "зимувати", суфікс і закінчення - як у слові "зіронька";

Запиши слово, познач усі частини слова.

Гра "Пізнай слово"
Перевір себе

ЗИМОНЬКА

"Заповни таблицю"

Слово	Префікс	Корінь	Суфікс	Закінчення
перелісок	пере	ліс	ок	<input type="text"/>

Подвір'ї, розквітлий, беззоряний, горошина,
навесні, ранковий.

Про яку частину мови йде мова?

- ☐ Це змінна частина слова.
- ☐ Це частина слова без закінчення.
- ☐ Це спільна частина споріднених слів.
- ☐ Це значуща частина слова, яка стоїть перед коренем.
- ☐ Це частина основи, що стоїть після кореня.

Д/З "Склади 5 слів"

Розглянь схему і склади 5 слів

префікс

корінь

суфікс

закінчення

